

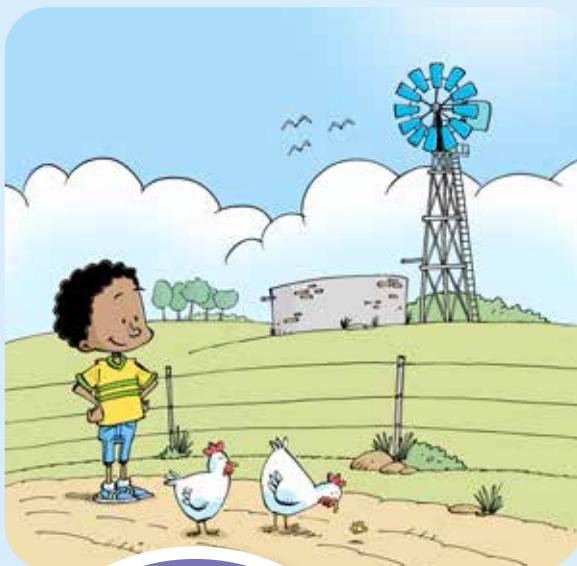
Duvha la Lifhasi la u Vhalela N̄tha na Nal'ibali

Dzhoianani vhashelamulenzhe vha zwigidi musi ri tshi khou vhalela n̄tha vhana vhanzi nga hune ra nga kona ngaho tshītori tshashu tsho khetheaho nga heli Duvha la Lifhasi la U Vhalela N̄tha, nga la 5 Luhuhi 2025 - na duvha l̄inwe na l̄inwe - nahone vha shele mulenzhe kha u t̄t̄uwedza vhukoni ha u vhala na u nwala Afrika Tshipembe! Tshītori tshashu tsho khetheaho, tshine tsha pfhi *Ndi mini izwo?*, tsho nwala nga Baeletsi Tsatsi nahone zwifanyiso zwe olsa nga Rico. Hetshi tshītori tshi wanala nga nyambo dza 11 dza Afrika Tshipembe dza tshiofisi.

Dilugiseleni u vhalela n̄tha tshītori

- * Dīvhani tshītori zwavhuđi uri ni kone u tshi anetshela na u tshi vhalela n̄tha nga ndila ine na i takalela.
- * Humbulani nga ndila ine na nga ita ngayo uri tshītori tshi takadze. Elekanyani nga mbonalo ya tshifhađuwo na ngafhadzo dzine na do dici ita.
- * Nangani tshifhinga tsha u anetshela tshītori na vha muđa wañu wothe.
- * Dīdowedzeni u anetshela kana u vhalela n̄tha tshītori.

Kha vha phadaladze lufuno lwa u vhala zītori! Kha vha nee vhañwe tshiko itsi tsha zwitori kana vha vhudze vhanwe vhane vha vha dīvha.

Ni sa athu vhalela tshītori n̄tha

- * Vhalani thoho ya tshītori. Vhudzisani vhana uri vha humbula uri tshītori tshi amba nga mini.
- * Vhudzisani mbudziso dzine dza do thusa vhana vhañu u t̄anganedza u kona u pfhesesa nyambo dzo fhambanaho.

Zwine ha nga ambiwa nga hazwo: Ndi nyambo/luambo lufhio lune na amba? Ndi ngani ni tshi humbula uri ndi zwa ndeme u pfhesesa nyambo dzo fhambanaho? Ni a dīvha marñwe maipfhi ane ra a shumisa kha dziñwe nyambo dzo fhambanaho Afrika Tshipembe? Ndi afhio?

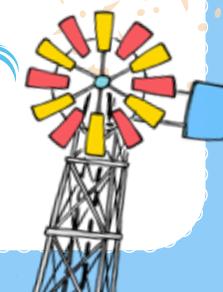

Musi ni tshi khou vhalela n̄tha tshītori

- * Musi ni tshi khou vhala tshītori, vhudzisani vhana vhañu mbudziso nga hatsho. "Ni vhona u nga hu do itea mini nga murahu?" ndi mbudziso yavhuđi ya u thusa vhana uri vha aluse vhutsila ha u humbulela zwine zwa nga itea, zwenezwi ndi zwikili zwa ndeme vhukuma kha vhukoni ha u vhala na u nwala.
- * Ambani nga zwifanyiso. Vhudzisani, "Ndi nnyi a re kha itsi tshifanyiso?" "Tshifanyiso tshi ri sumbedza mini?" kana "Ndi ngani tshifanyiso itsi tshi tsha ndeme kha mveledziso ya tshītori?"

Kha vha fhulufhedzise uri vha do vhalela n̄tha sa muđa nga heli Duvha la Lifhasi la U Vhalela N̄tha - na duvha l̄inwe na l̄inwe. Kha vha ye vha nwala kha www.nalibali.org kana vha rumele ipfi "WRAD" nga WhatsApp kha 0600 44 22 54.

Ndi mini izwo?

Tshiṭori nga Baeletsi Tsatsi ✿ Zwifanyiso nga Rico

Namusi ndi ḫuvha ḥa u thoma ḥa holodei dia tshikolo! Ndi ḫuvha ḥa makete hafhu, nahone Mme a Afrika vha khou isa Afrika na Dintle maketeni u renga thoyi kana madzanga.

“Hu na nyimele nthihi phanda ha musi ni tshi nga wana thoyi kana dzanga,” Mme a Afrika vha ralo, vha tshi mwemwela. “Ni fanela u ḫivha dzina ḥayo nga Tshisuthu na Luisimani!”

Afrika u khou ṭoda tshipelupelu tshiṭuku, tsha mivhala ye a i vhona maketeni tshifhinga tsho fhiraho musi vhe henengei. Tshi mu humbudza zwipelupelu zwine a anzela u zwi vhona mabulasini a tsini.

“Vhonani uri tshi na mivhala ya hani! Ni nga kona u tshi vhona ni tshe kule,” u vhudza Dintle, a tshi khou sumba tshipelupelu vha tshi khou ya thekhisi.

Afrika u a ḫivha tshine a khou ṭoda fhedzi ha divhi dzina
ḥatsho nga Tshisuthu. Maano awe ndi a u vhudzisa
muñwe na muñwe ane a do ṭangana nae arali a tshi
divha ipfhi ḥa Tshisuthu.

“Hurini, Malume,” Afrika u lumelisa mureili wa thekhisi
zwenezwi a tshi khou namela kha tshidulo tsha phanda.

Ndilani ya u ya maketeni, Afrika u vhona tshipelupelu
tshi penyaho tsha muvhala wa lutombo tshine a tshi
funesa bulasini ya heneffho tsini nahone a tshi sumba.
“Malume, tshiṭa tshithu tshi vhidzwa mini?” u a vhudzisa.

“Windmill, mutukana wanga?” hu fhindula mureili, a tshi
khou sea.

Musi vha tshi swika maketeni, Afrika a vhona khonani yawe Maduo, na mme awe. Nga u tou ambela fhasi, a vhudzisa mme a Maduo, “Ipfhi ḥa tshipelupelu nga Tshisuthu ndi ḥifio?”

“Ndi khou amba uri tshi
vhidzwa mini nga Tshisuthu?”
Afrika u a hevhedza.

“I-Windmill yi-windmill,”
mureili u ralo, a tshi khou
engedza volume ya radio ya
thekhisi.

A si phindulo ine Afrika a
khou i ṭoda.

"Ke windy milly," hu amba Mme wa Maduo.

Afrika ha humbuli uri ndi lone dzina ja vhukuma ja Tshisuthu ja tshipelupelu, fhedzi a livhuwa Mme wa Maduo phanda ha u vhuyeleta kha muta wa hawe.

Mme wa Afrika vha dzhia vhana vha vha isa zwitolo zwa mitshelo. Maapula matswuku a khou penyelela. "Ni khou toda maapula?" Mme vha a vhudzisa.

"Hai, ro livhuwa," hu amba Afrika.

Vhe ndilani ya u ya u renga miroho, vha vhona zwivhadwa zwituku zwa buraweni zwa vhatu na phukha.

"Mme, kha vha vhone Gogo," Dintle u amba nga dakalo, a tshi sumba tshitsetshu tsha mukegulu.

"Ni khou tshi toda tshitsetshu, Afrika?" Mme vha a vhudzisa.

"Hai, ndo livhuwa," hu amba Afrika, a tshi mwemwela na u dzungudza thoho yawe.

Afrika a ya u amba na mufumakadzi o dzulaho fha la tsini na zwitsetshu zwo vhadwaho. "Hurini, Mama, vha a kona u zwi ita izwi?" Afrika u a vhudzisa, a tshi sumba tshipelupelu tshitswu na tshitshena zwi re kulenyana.

"Ndi nga ita zwiñwe na zwiñwe nga thanda, mutukana wanga," u fhindula nga u dihudza.

"Ee!" Afrika a humbuli a tshinanyana. "Vha nga mmbudza uri tshi vhidzwa mini nga Tshisuthu?" u a vhudzisa.

"Eee, vhana vha ano maduvha! Mbudziso dzavho," mufumakadzi u ralo a sa khou fhindula.

Zwenezwi Afrika, mme awe na Dintle vha tshi khou bvela phanda na u tshimbila maketen, vha vhona mutukana a tshi khou tambisa thoyi ya goloi ya zwikotikoti. Malinga o itwa nga zwitibo zwa mabodelo zwo bikululwaho.

"Ni khou toda goloi ya thoyi, Afrika?" Mme vha a vhudzisa.

"Hai, ndi a livhuwa," hu amba Afrika.

Afrika a tshi vhona! tshipelupelu tshituku nthia ha tafula, ya zwipelupelu zwa mivhala zwi tshi khou moniswa nga muya.

"Hetshi tsho naka," Mme vha ralo kha Afrika, vha tshi takalela tshipelupelu na vhone.

"Ndi zwine nda khou toda kokotolo," Afrika u ralo a tshi gidimela tafulani.

"Hone, ni a qivha zwe ra andana," Mme vha ralo vha tshi khou sendela na vhone.

Afrika a humbula uri ha athu qivha ipfhi la tshipelupelu nga Tshisuthu.

"Dumela, Mme," Afrika a lumelisa murengisi wa mufumakadzi. "Thoyi dzavho dzo naka dzothe!"

"Ndo livhuwa! Ri dici ita nga matheriala o bikululwaho," mufumakadzi u ralo a tshi netshedza Afrika tshipelupelu tshe a vha o tshi sedza.

"Fhedzi itsi tshithu ndi mini?" Mme wa Afrika vha a vhudzisa, vho lavhelesa Afrika.

"Ndi sefe so moea. Hu na zwirwe zwine na khou toda?" mufumakadzi u ralo, a tshi humbula uri Mme wa Afrika vha khou amba naye.

Ha vhonala u mwemwela huhulu tshifhatuwoni tsha Afrika. "Ndi nga wana iyi, nga khumbelo?" u ralo.

"Mini?" Mme wa Afrika vha a vhudzisa, vha tshi khou badela tshipelupelu.

"Hetshi sefe so moea," Afrika u ralo nga u sumbedza gundo. A imisela tshipelupelu nthia ha thoho yawe sa khaphu a talela zwipelupelu zwi tshi mona muyani.

"Zwo vha vhuqali havhuq ha u guda ipfhi liswa, a zwo ngo ralo, Dintle!" u ralo o takala.

Itani uri tshiitori tshi nyanyule!

- Musi no no fhedza u vhala tshiitori, ambanu nga zve zwa itea kha tshiitori. Vhudzisani vhana vhanu mbudziso dzi si na phindulo nthihi u vha tuwedza ura vha humbule na u amba nga zwitwu zwine zwa tshimbidzana na tshiitori, sa tsumbo, "Ndi tshifhio tshipida tshine na tshi funesa kha tshiitori?"
- Arali vha na vhana vhahulwane, vha vha tuwedze u wana uri 'windmill' ndi mini nga nyambo diajwe mbili.

Olani tshifanyiso tsha thoyi kana dzanga line na li funesa.

Itani mutevhe wa thoyi kana madzanga a 10 ane na a funesa nga luambo lwanu lwa hayani. Zwino wanani ni nwale fhasi madzina a idzo thoyi na madzanga nga luwe luambo luthihi.

Nohe na muwa wanu, itani tshipelupelu tsha thoyi ni tshi shumisa zwitanda, wulu kana mudali, bammbiri na gujuu.

Rumelani zwifanyiso na vidiyo dzaunu na vhana vhanu ni tshi khou qiphina nga tshiitori tsha Duvha la Liphasi la u Vhalela Ntha na mitambo kha zwilelodzi zwashu zwa vhudavhidzani #nalibaliwrad2025!

TheNalibaliChannel

@nalibalisa

nalibaliSA

nalibalisa

@nalibaliSA

The Nal'ibali Trust

@nalibalisa

0600 44 22 54

Nalibali (ndi ipfi la Tshithoza li ambaho "tshiitori khetsi") ndi fulo la lushaka la u vhalela u qiphina.

Tshivenda